

KLACHTENBUREAU LUCHTVERKEER

**OVERZICHT KLACHTEN en VLIEGBEWEGINGEN
LUCHTHAVEN NIEDERRHEIN**

2^e kwartaal 2012

Augustus 2012

INHOUDSOPGAVE

-	Inleiding	blz. 3
-	Samenvatting	blz. 4
-	Aandachtspunten	blz. 7
1.	Klachten	blz. 8
2.	Vliegbewegingen	blz. 12
	2.1. Extensies	blz. 13
	2.2. Zichtvliegcircuits en oefenvluchten	blz. 14
	2.3. SID-afwijkingen	blz. 15
-	Begrippenlijst	blz. 17

INLEIDING

Dit rapport is opgesteld om de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie (GLVC) Niederrhein en de Lärmschutzkommission Niederrhein te informeren over klachten betreffende vliegverkeer van Luchthaven Niederrhein, die bij het Klachtenbureau Luchtverkeer zijn ingediend in het 2^e kwartaal 2012. Gegevens over klachten en klagers zijn in tabellen verwerkt en worden vergeleken met gegevens over dezelfde periode in het voorgaande jaar.

Samenvatting

In het 2^e kwartaal 2012 zijn 145 klachten over vliegverkeer van Niederrhein ingediend door 8 inwoners; in het 2^e kwartaal van 2011 waren dat 1036 klachten door 25 inwoners. Dit betekent een afname van het aantal klachten met 86% en een afname van het aantal klagers met 68%. De klachten gaan vooral over geluidhinder, afwijkende route, uitstoot en angst (zie tabel 4). Van de 145 klachten hebben er 48 betrekking op vliegverkeer gedurende de dagperiode van 06:00 tot 07:00 uur en 94 over de dagperiode van 7:00 tot 23:00 uur (zie tabel 2). De vluchten tussen 6 en 7 uur worden als zeer hinderlijk ervaren. Het totale aantal vliegbewegingen over Nederland neemt in het 2e kwartaal 2012 (2037 bewegingen) af ten opzichte van het aantal in dezelfde periode in 2011 (2125 bewegingen), een afname van 4%. In de nachtperiode van 23:00 tot 06:00 uur heeft aan Nederlandse zijde in zowel 2011 als 2012 één vliegbeweging plaatsgevonden, waarover in 2011 geen en in 2012 3 klachten zijn ingediend (zie tabellen 2 en 5).

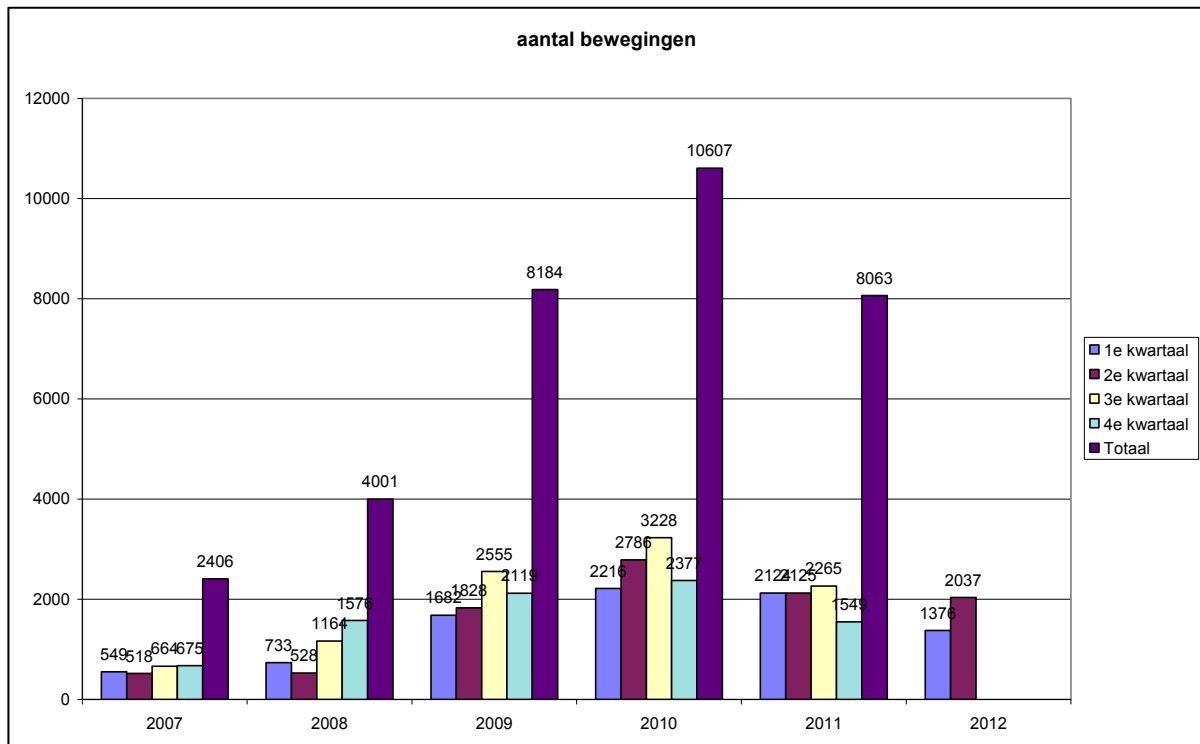
Uit onderzoek naar de spreiding van klachten en klagers over de gemeenten blijkt dat in het 2^e kwartaal 2012 alle 145 klachten afkomstig zijn van 8 inwoners van de gemeente Bergen. De meeste klachten zijn ingediend door inwoners uit de kern Afferden (24 klachten door 3 personen) en Siebengewald (113 klachten door 3 personen). De overige klachten zijn afkomstig uit Bergen (5) en Nieuw-Bergen (3). In dezelfde periode in 2011 kwamen de 1036 klachten uit de gemeenten Boxmeer (4 klachten van 1 inwoner), Gennep (8 klachten van 1 inwoner) en Bergen (1024 klachten van 23 inwoners). Van de 1024 klachten uit de gemeente Bergen waren er 96 klachten afkomstig van 8 personen uit kern Afferden en 909 klachten van 9 personen uit de kern Siebengewald. (zie tabel 2).

Bij beschouwing van de bewegingen en klachtenpatronen van de afgelopen jaren zien we het volgende:

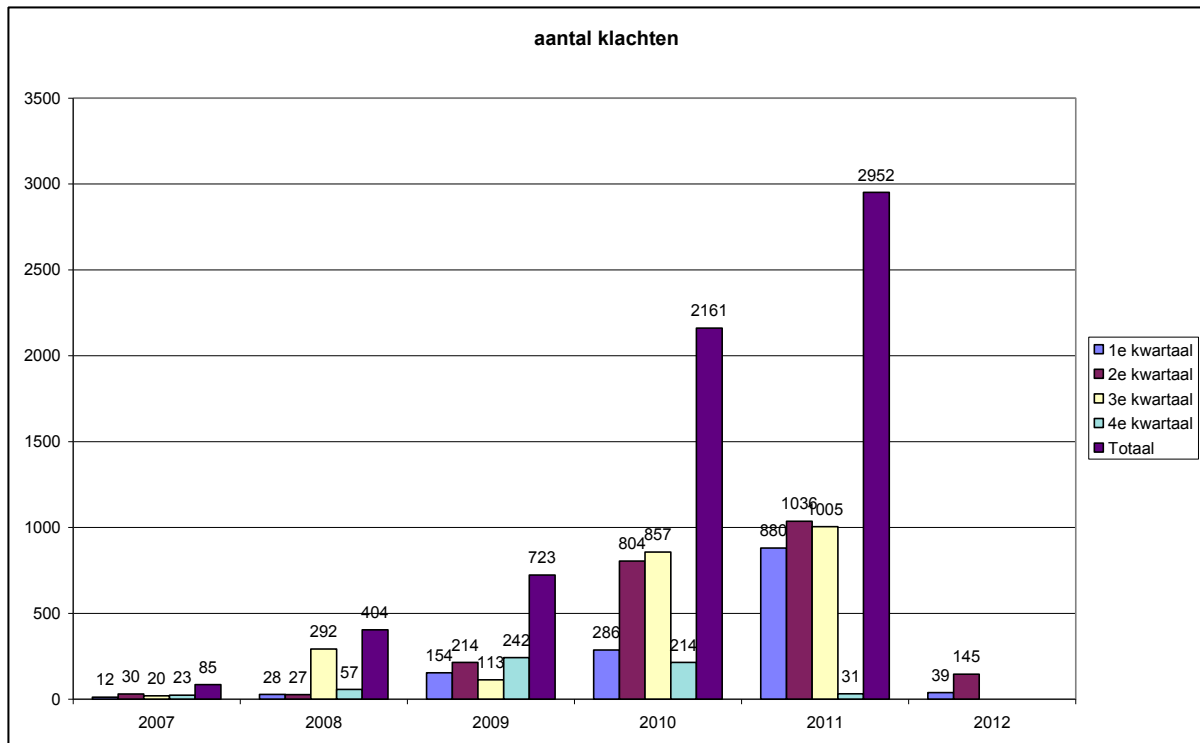
- De vliegbewegingen nemen vanaf 2007 toe en zelfs fors toe in 2008. In 2009 constateren we een verdubbeling van de bewegingen ten opzichte van 2008. In 2010 is een verdere toename van de bewegingen te zien. In 2011 constateren we een afname van bewegingen met 24% ten opzichte van 2010. In het 1^e kwartaal 2012 nemen de bewegingen ten opzichte van het 4^e kwartaal 2011 verder af. In het 2^e kwartaal 2012 constateren we een toename van bewegingen ten opzichte van het voorafgaande kwartaal.
- De klachten en klagers laten voor de periode 2007 tot en met 2010 een nagenoeg vergelijkbaar patroon zien. Echter in 2011 zien we de klagers met 40% afnemen, terwijl de klachten met 37% toenemen ten opzichte van 2010. De klagers en klachten blijven in het 1^e kwartaal 2012 nagenoeg gelijk aan de aantallen in het voorafgaande 4^e kwartaal 2011. In het 2^e kwartaal 2012 zien we een toename van klagers en klachten.

Voor de grafische weergave van de jaar- en kwartaalcijfers zie de volgende pagina's.

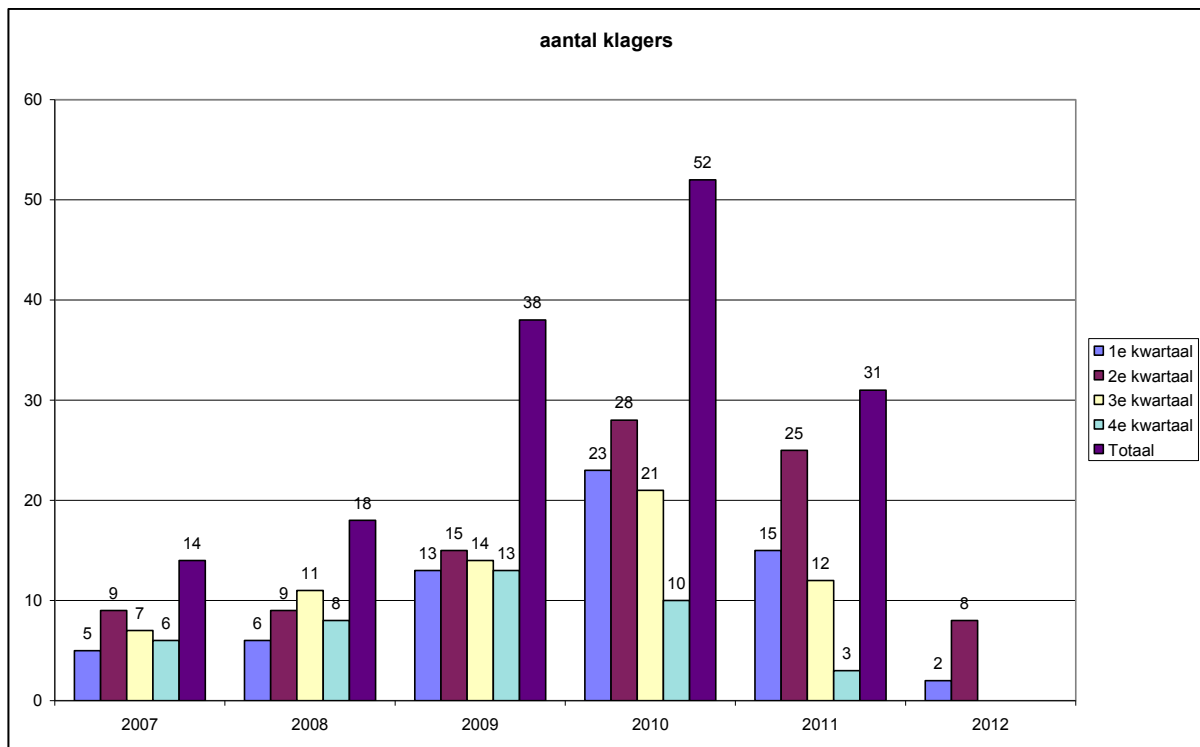
Grafiek 1. Jaar- en kwartaalcijfers vliegbewegingen.

Grafiek 2. Jaar- en kwartaalcijfers klachten.

Grafiek 3. Jaar- en kwartaalcijfers klagers.

Aandachtspunten

Naar aanleiding van de sterke stijging van het aantal klachten uit Siebengewald in 2008 als gevolg van sterk toenemend vliegverkeer van luchthaven Niederrhein over de kern, heeft de DFS de vertrekprocedures aangepast met als gevolg dat de vertrekprocedures optimaler worden gevlogen, m.a.w. dat de nominale route dichter wordt benaderd. In 2009 en 2010 zijn extra waypoints LV201 en LV210 in de Luchtvaartgids gepubliceerd, ook zijn nieuwe snelheidslimieten in de SID's geïntroduceerd. Zij zijn bedoeld om overshoots (van de nominaal) en spreiding van de vluchten te voorkomen, waardoor de vluchten meer ten noorden van Siebengewald komen te liggen. Een deel van de nieuwe snelheidslimieten is eind december 2010 ingevoerd. De overige snelheidslimieten worden naar verwachting in augustus 2012 van kracht. Geconstateerd kan worden dat de maatregelen tot een verbetering van de situatie hebben geleid. Niettemin is er, onder meer onder invloed van de wind en de beladingsgraad van het vliegtuig, nog steeds sprake van afwijking van de nominale route. De SKLZL zal op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie de vertrekprocedures blijven monitoren.

1. KLACHTEN

In dit hoofdstuk wordt het aantal klagers en klachten over overlast als gevolg van vliegverkeer van of naar luchthaven Niederrhein in de regio in het 2^e kwartaal 2012 weergegeven.

In tabel 1 is een uitsplitsing gemaakt naar het aantal klagers en klachten per maand. In de laatste kolom is het aantal klagers weergegeven. Hierbij dient te worden vermeld dat klagers slechts eenmaal worden meegeteld. In het totale aantal klagers in het 2^e kwartaal 2011 en 2012 gaat het dus om 25 respectievelijk 8 verschillende klagers.

In tabel 2 wordt onderscheid gemaakt in het aantal klachten ingediend over vluchten gedurende de dagperiode en nachtperiode, met een onderverdeling naar het aantal klachten per klager.

Tabel 3 brengt de klachten en klagers over vertrekken en aankomsten in beeld en daarbij vindt onderverdeling naar woonkernen plaats.

tabel 1. Aantal klachten en klagers in het 2^e kwartaal.

	Aantal klachten Number of complaints		%	Aantal klagers Number of complainers		%
	2011	2012		2011	2012	
April	544	20	-96	18	4	-78
Mei	315	55	-83	19	6	-68
Juni	177	70	-60	11	3	-73
Totaal	1036	145	-86	25	8	-68

Tabel 2. Aantal klachten per klager in het 2^e kwartaal onderverdeeld in verschillende categorieën.

aantal klachten per klager in het 2 ^e kwartaal	aantal klagers per plaats cq woonkern (per gemeente)	klachten dagperiode tussen 06:00-07:00 uur		klachten dagperiode tussen 07:00-23:00 uur		Klachten Nachtperiode tussen 23:00- 06:00 uur		klachten totaal			
		2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012		
0-20	totaal:	19	6	21	3	70	8	0	2	91	13
	Afferden (Bergen)	7	2	8	0	30	1		1	38	2
	Aijen (Bergen)	1	0	0	0	2	0		0	2	0
	Bergen (Bergen)	3	1	0	3	7	2		0	7	5
	Nieuw-Bergen (Bergen)	2	1	0	0	10	3		0	10	3
	Siebengewald (Bergen)	4	2	13	0	9	2		1	22	3
	Boxmeer (Boxmeer)	1	0	0	0	4	0		0	4	0
	Gennep (Gennep)	1	0	0	0	8	0		0	8	0
20-50	totaal:	1	1	5	0	39	22	0	0	44	22
	Afferden (Bergen)	0	1	0		0	22			0	22
	Siebengewald (Bergen)	1	0	5		39	0			44	0
50 of meer	totaal:	5	1	197	45	704	64	0	1	901	110
	Afferden (Bergen)	1	0	4	0	54	0		0	58	0
	Siebengewald (Bergen)	4	1	193	45	650	64		1	843	110
Totaal		25	8	223	48	813	94	0	3	1036	145

In deze tabel is naast de spreiding van de klagers over de verschillende gemeenten ook een onderscheid gemaakt in klachten over vluchten in de dag -en nachtperiode. De dagperiode is verdeeld in de periode van 06:00 tot 07:00 uur en van 07:00 tot 23:00 uur. Vluchten in de vroege ochtend worden vaak als zeer hinderlijk ervaren. De luchthaven is aan Nederlandse zijde geopend van 06:00 tot 23:00 uur met een extensieregeling tot 24:00 uur. De luchthaven is te allen tijde open voor noodgevallen. In het hoofdstuk vliegbewegingen (hfdst. 2) is het aantal extensies weergegeven. Daarnaast zijn de klagers, wat betreft het aantal ingediende klachten in het kwartaal, onderverdeeld in verschillende categorieën, namelijk: 0-20, 20-50 en 50 of meer klachten per klager per kwartaal. Uit de tabel blijkt dat alle 145 klachten in het 2^e kwartaal 2012 afkomstig zijn van 8 inwoners uit de gemeente Bergen, waarbij het merendeel uit de kernen Afferden (24 klachten van 3 personen) en Siebengewald (113 klachten van 3 personen).). In dezelfde periode in 2011 kwamen de 1036 klachten uit de gemeenten Boxmeer (4 klachten van 1 inwoner), Gennep (8 klachten van 1 inwoner) en Bergen (1024 klachten van 23 inwoners). Verder zien we in de categorieën 0-20 en 50 of meer klachten per klager per kwartaal een sterke afname van de klagers en klachten ten opzichte van het 2^e kwartaal 2011.

tabel 3. Aantal klachten en klagers per gemeente over vertrekken of aankomsten in het 2^e kwartaal.

2 ^e kwartaal	Gemeenten met onderverdeling naar plaatsen / woonkernen	Aankomsten				Vertrekken			
		2011		2012		2011		2012	
		klachten	klagers	klachten	klagers	klachten	Klagers	klachten	klagers
	gemeente Bergen	6	5	0	0	1018	22	145	8
	Afferden	1	1			95	8	24	3
	Aijen	0	0			2	1	0	0
	Bergen	2	2			5	3	5	1
	Nieuw-Bergen	3	2			7	1	3	1
	Siebengewald	0	0			909	9	113	3
	gemeente Boxmeer	4	1	0	0	0	0	0	0
	Boxmeer	4	1						
	Groeningen	0	0						
	Vierlingsbeek	0	0						
	gemeente Genneep	8	1	0	0	0	0	0	0
	Genneep	8	1						
	gemeente Sint Anthonis	0	0	0	0	0	0	0	0
	Oploo								
	Sint Anthonis								
	gemeente Venlo	0	0	0	0	0	0	0	0
	Venlo								
	gemeente Venray	0	0	0	0	0	0	0	0
	Venray								
	gemeente Goch	0	0	0	0	0	0	0	0
	Hasum								
Totaal		18	7	0	0	1018	22	145	8

In deze tabel wordt een uitsplitsing gemaakt naar klagers en klachten over aankomsten en vertrekken over Nederland met een onderverdeling naar plaatsen en woonkernen. Het aantal klachten kan voor het totaalcijfer (tabel 1) bij elkaar worden opgeteld, de klagers niet. Klagers kunnen over zowel aankomsten als vertrekken klachten indienen, maar blijven voor het totaalcijfer een en dezelfde klager. Uit de tabel blijkt dat het aantal klagers en klachten over vertrekken sterk afneemt.

Tabel 4. Overzicht oorzaak klachten in het 2^e kwartaal.

Overzicht oorzaak klachten	2011			2012		
	Totaal	vertrekken	aankomsten	Totaal	vertrekken	aankomsten
Totaal aantal klachten*	1036	1018	18	145	145	0
Geluid	1036	1018	18	145	145	0
laagvliegen	185	168	17	109	109	0
Uitstoot	25	25	0	24	24	0
Afwijkende route	789	779	10	130	130	0
Trillingen	13	12	1	1	1	0
Angst	4	3	1	104	104	0
Overig	2	1	1	4	4	0
Trackoffenders	7	7	0	2	2	0

*) Een klacht kan meerdere oorzaken hebben.

Opgemerkt dient te worden dat wanneer er gesproken wordt over ‘laagvliegen’ dit niet wil zeggen dat het toestel ook daadwerkelijk laag heeft gevlogen, het gaat hier om overlast zoals deze door de klager wordt ervaren. Hetzelfde geldt voor de optie afwijkende route, het gaat hier om de beleving van de klager. Wanneer er gesproken wordt van ‘afwijkende route’ hoeft dit niet te betekenen dat toestellen zich buiten het tolerantiegebied bevinden. Opvallend is het aantal keer dat de (mede)oorzaak “angst” genoemd wordt. Onderzoek toont aan dat deze oorzaak door 2 personen is genoemd, waarbij 1 persoon uit Siebengewald 102 keer aangaf angstig te zijn geweest.

2. Vliegbevingen

In tabel 5 is het aantal vliegbevingen weergegeven over Nederland van of naar luchthaven Niederrhein. Er wordt een onderscheid gemaakt in bevingen gedurende de dagperiode en nachtperiode.

tabel 5. Aantal vliegbevingen dag- en nachtperiode over Nederland in het 2^e kwartaal.

		Vliegbevingen dagperiode tussen 06:00-23:00 uur		Vliegbevingen nachtperiode tussen 23:00-06:00 uur		Vliegbevingen totaal	
		2011	2012	2011	2012	2011	2012
April	totaal:	683	609	0	0	683	609
	starts	582	587			582	587
	landingen	101	22			101	22
Mei	totaal:	733	693	0	1	733	694
	starts	646	620		1	646	621
	landingen	87	73		0	87	73
Juni	totaal:	708	734	1	0	709	734
	starts	641	705	1		642	705
	landingen	67	29	0		67	29
2^e kwartaal	Totaal:	2124	2036	1	1	2125	2037
	starts	1869	1912	1	1	1870	1913
	landingen	255	124	0	0	255	124

Aantal vliegbevingen over Nederland uitgezonderd de klassen P1.0, P1.1, P1.2, P1.3, P1.4, H1 en H2.

P1.0: Ultra lights;

P1.1: Motorzweefvliegtuigen;

P1.2: Motorzweefvliegtuigen of propellervliegtuigen met een MTOW tot 2 ton bij een sleepvlucht;

P1.3: Propellervliegtuigen met MTOW tot 2 ton;

P1.4: Propellervliegtuigen met MTOW van 2 tot 5,7 ton;

H1: Helikopters tot 2,5 ton;

H2: Helikopters boven 2,5 ton.

2.1. EXTENSIES

Tabel 6. Aantal extensies in het 2^e kwartaal.

	extensies	
	2011	2012
April	0	0
Mei	0	1
Juni	1	0
Totaal	1	1

In tabel 6 wordt het aantal vliegbewegingen boven Nederland buiten de openstellinguren van of naar Niederrhein weergegeven.

Op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie worden FANOMOS-plots van alle vliegbewegingen boven Nederland buiten openstellinguren (van 23:00 tot 06:00 uur) door het klachtenbureau van de SKLZL voor nader onderzoek doorgestuurd aan de vertegenwoordiger van de Bezirksregierung Düsseldorf in de GLVC en Lärmschutzkommission. Na onderzoek vindt terugkoppeling met de SKLZL plaats over de bevindingen. Deze worden in tabel 7 van de rapportage verwerkt. Tevens vindt bespreking plaats in de vergaderingen van de GLVC. De betreffende FANOMOS-plots zijn, indien van toepassing, als bijlagen bij dit rapport gevoegd

De openstellinguren van Niederrhein zijn van 06:00 uur tot 23:00 uur. Artikel 6 van het Staatsverdrag kent de volgende extensieregeling: voor luchtvaartuigen van luchtvaartmaatschappijen die geregelde vluchten uitvoeren en die volgens schema eerder dan 23.00 uur plaatselijke tijd hadden moeten arriveren kan, voor zover sprake is van onverwachte vertragende omstandigheden die op het moment van vertrek redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen worden, een extensie verleend worden tot 24:00 uur, voor starts voor zover sprake is van een technische storing van het luchtvaartuig dan wel van de luchtvaarttechnische gronduitrusting of extreme meteorologische omstandigheden. De luchthaven is te allen tijde open voor luchtvaartuigen die in nood verkeren of ten behoeve van reddingsacties of hulpverlening worden ingezet.

Tabel 7. Reden extensies in het 2^e kwartaal 2012.

reden extensie	2012	
	Datum	Sklzl nr
Als gevolg van zware onweersbuien ten oosten van de luchthaven was het onmogelijk in oostelijke richting te vertrekken, vandaar dat gekozen is voor een vertrek richting Nederland (na 23:00). Deze reden is conform artikel 6 van het Staatsverdrag	20-05-2012	Sklzl-nrn-Ext. 12-001

2.2 ZICHTVLEIEGCIRCUITS EN OEFENVLUCHTEN

In artikel 6, 4^e lid van het Staatsverdrag is opgenomen dat zichtvliegcircuits en oefenvluchten niet zijn toegestaan boven Nederlands grondgebied.

Tabel 8. **Aantal zichtvliegcircuits en oefenvluchten in het 2^e kwartaal**

	Aantal zichtvliegcircuits en oefenvluchten	
	2011	2012
April	0	0
Mei	0	0
Juni	0	0
Totaal	0	0

Tabel 8 is gebaseerd op eigen bevindingen van het klachtenbureau van de SKLZL. Met behulp van FANOMOS kan geconstateerd worden dat er sprake is van een circuitbeweging dan wel van een doorstart gevolgd door een circuitbeweging.

Geconstateerd kan worden dat in het 2^e kwartaal wederom geen zichtvliegcircuits en oefenvluchten vanuit luchthaven Niederrhein hebben plaatsgevonden boven Nederlands grondgebied.

Voor een goede klachtafhandeling en rapportage is het wenselijk dat de SKLZL inzicht krijgt in de redenen van deze bewegingen en of er sprake is van zichtvliegcircuits dan wel oefenvluchten. De SKLZL zal deze vluchten indien van toepassing zo spoedig mogelijk voor nader onderzoek doorsturen aan de vertegenwoordiger van de Bezirksregierung Düsseldorf in de GLVC en Lärmschutzkommission en aan de DSF. Na onderzoek zal over de bevindingen terugkoppeling plaatsvinden met de SKLZL en zullen deze in de rapportage worden verwerkt.

2.3 SID-AFWIJKINGEN

In een bijlage bij het Staatsverdrag is voor het IFR verkeer een aantal standaard instrument vertrekprocedures (SID's) vastgelegd. Deze uitvliegroutes zijn theoretische lijnen. In de praktijk zal een zekere spreiding plaatsvinden die binnen een bepaalde marge, het zogenaamde tolerantiegebied, moet blijven. In tabel 9 wordt het aantal SID-afwijkingen (toestellen die zich buiten het tolerantiegebied bevinden) weergegeven.

Tabel 9. Aantal SID-afwijkingen in het 2^e kwartaal

	Aantal SID-afwijkingen	
	2011	2012
April	1	2
Mei	0	0
Juni	5	1
Totaal	6	3

Tabel 9 is gebaseerd op onderzoek door het klachtenbureau van de SKLZL met behulp van FANOMOS. Op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie worden FANOMOS-plots van alle SID-afwijkingen ongeacht vlieghoogte door het klachtenbureau van de SKLZL ter informatie aan de commissie doorgestuurd. De betreffende FANOMOS-plots zijn, indien van toepassing, als bijlagen bij dit rapport gevoegd. Opgemerkt dient te worden dat overschrijding van het tolerantiegebied mogelijk heeft plaatsgevonden op last van de Duitse luchtverkeersleiding DFS.

Voor een goede klachtafhandeling en rapportage is het wenselijk dat de SKLZL inzicht krijgt in de redenen van afwijking van de SID.

In de vergadering van de Luchtverkeerscommissie d.d. 04-07-2007 is daarom afgesproken dat deze vluchten direct na constatering voor nader onderzoek worden doorgestuurd aan de vertegenwoordiger van de Bezirksregierung Düsseldorf in de GLVC en Lärmschutzkommission en aan de DFS. Na onderzoek vindt er terugkoppeling met de SKLZL plaats over de bevindingen en worden deze in de rapportage in tabel 10 verwerkt.

Tabel 10. Reden afwijking in het 2^e kwartaal 2012.

reden afwijking	2012	
	Datum	Sklzl nr
De afwijking was noodzakelijk om slecht weer te vermijden	21-04-2012	sklzl-nrn TO# 12-002
De afwijking was noodzakelijk om slecht weer te vermijden	22-04-2012	sklzl-nrn TO# 12-003
De afwijking was noodzakelijk om slecht weer te vermijden	21-06-2012	sklzl-nrn TO# 12-004

BEGRIPPENLIJST

DFS:	Deutsche Flugsicherung. Duitse Luchtverkeersleiding.
Klachtenbureau Luchtverkeer:	Het klachtenbureau Luchtverkeer valt onder de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer. Dit is een onafhankelijke stichting, die ten behoeve van de Milieucommissie Luchthaven Maastricht, de Commissie AWACS Limburg, de Luchtverkeerscommissie Niederrhein en Lärmschutzkommission Niederrhein zorg draagt voor registratie, analyse en behandeling van klachten over vliegverkeer in de regio, tevens voor het beantwoorden van vragen en het verstrekken van informatie. Het klachtenbureau is te allen tijde te bereiken op telefoonnr: 043- 365 20 20 . De medewerkers zijn bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 09:00 tot 14:00 uur, buiten deze uren kunt u uw klacht(en) inspreken op een antwoordapparaat. Op verzoek van de klager wordt deze teruggebeld. De ingesproken klachten worden op de gebruikelijke wijze geregistreerd en gerapporteerd aan de Luchtverkeerscommissie, Lärmschutzkommission Niederrhein, Commissie AWACS Limburg en de Milieucommissie Luchthaven Maastricht. Met ingang van 1 juli 2004 kunnen klachten ook digitaal ingediend worden op www.kicl.nl
Klager: (klaagadres) en	een adres van waaruit minstens een klacht is geuit, met de restrictie dat meerdere klachten van verschillende personen op een huisadres tot één dezelfde klager (klaagadres) worden gerekend.
Klacht:	een door een klager bij het klachtenbureau gemelde ervaring van hinder of overlast door vliegverkeer.
Dagperiode:	is de periode van 06:00 tot 23:00 uur.
Nachtperiode:	is de periode van 23:00 tot 06:00 uur.
A.T.C.:	Air Traffic Control (Luchtverkeersbeveiliging).
Vliegbeweging:	een door de A.T.C. Niederrhein geregistreeerde vliegbeweging (boven Nederland) van of naar Luchthaven Niederrhein
Extensie:	toestemming (gegeven door de havenmeester) om buiten de openstellinguren van de luchthaven op te stijgen of te landen.
SID:	Standard Instrument Departure. Dit is de standaard vertrekprocedure voor IFR- verkeer, zoals vermeld in de AIP.
IFR:	Instrument Flight Rules. Regels voor verkeer dat op instrumenten vliegt, zoals vermeld in de AIP.
AIP:	Aeronautical Information Publication d.i. de luchtvaartgids.

SID-afwijking: een toestel dat de standaard-instrument -vertrekprocedure niet heeft uitgevoerd binnen het voor die procedure vastgestelde tolerantiegebied al dan niet in opdracht van de Luchtverkeersleiding.

FANOMOS: Flight track and Aircraft Noise Monitoring System